

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФСПІЛКИ
ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Коментар до

**Положення
про атестацію
педагогічних
працівників**

Жовтень 2023 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

09.09.2022 № 805

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
21 грудня 2022 р.
за № 1649/38985

Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників

Відповідно до частини п'ятої статті 50 Закону України «Про освіту», статті 32 Закону України «Про дошкільну освіту», частини першої статті 48 Закону України «Про повну загальну середню освіту», статті 25 Закону України «Про позашкільну освіту», частини четвертої статті 45 Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту», частини першої статті 24, частини п'ятої, шостої статті 59 Закону України «Про фахову передвищу освіту», частини сьомої статті 55 Закону України «Про вищу освіту» та з метою стимулювання безперервного підвищення рівня професійної майстерності педагогічних працівників **НАКАЗУЮ:**

1. Затвердити Положення про атестацію педагогічних працівників, що додається.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 06 жовтня 2010 року № 930 «Про затвердження Типового положення про атестацію педагогічних працівників», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 14 грудня 2010 року за № 1255/18550.

3. Установити, що:

1) кваліфікаційні категорії, педагогічні звання, присвоєні до набрання чинності цим наказом, є дійсними до атестації педагогічних працівників, проведеної згідно з Положенням про атестацію педагогічних працівників, затвердженим цим наказом¹;

¹ На відміну від попереднього Типового положення про атестацію нове Положення не передбачає присвоєння та підтвердження педагогічних звань працівникам, які атестуються на тарифні розряди (п. 10 розділу I), але ці тарифні розряди є дійсними до атестації згідно з новим Положенням.

2) педагогічні працівники, які були прийняті на посади до набрання чинності цим наказом, продовжують працювати у закладах освіти та мають вищу освіту за спеціальностями, що не відповідають навчальним предметам (інтегрованим курсам, дисциплінам), які вони викладають, або педагогічній діяльності за посадою, вважаються такими, що мають відповідну посаді професійну кваліфікацію та атестуються на відповідність займаній посаді з присвоєнням кваліфікаційної категорії та педагогічних звань як такі, що мають відповідну освіту;

3) педагогічним працівникам, які до набрання чинності цим наказом, успішно пройшли сертифікацію і мають чинні сертифікати (один раз протягом дії сертифіката), проходження сертифікації зараховується як проходження чергової (позачергової) атестації із присвоєнням наступної (збереженням присвоєної) кваліфікаційної категорії, педагогічного звання;

4) мінімальний загальний обсяг (загальна тривалість) підвищення кваліфікації педагогічних працівників (крім педагогічних працівників закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти), необхідний їм для проходження атестації, становить не менше ніж 120 годин або 4 кредити ЄКТС упродовж п'яти років²;

5) мінімальний загальний обсяг (загальна тривалість) підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти, необхідний їм для проходження атестації, становить не менше ніж 150 годин або 5 кредитів ЄКТС упродовж п'яти років.

4. Директорату дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти (Єресько О.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

5. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрко І.) зробити відмітку у справах архіву.

6. Цей наказ набирає чинності з 01 вересня 2023 року, крім підпункту 3 пункту 3 цього наказу, який набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

7. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Рогову В.

Міністр

С. Шкарлет

² Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою КМУ 21.08.2019 № 800, не містить норми щодо кількості годин підвищення кваліфікації для працівників певних видів закладів і установ освіти (ІРЦ, ЦПРПП та ін.). Тому зазначений наказ МОН від 09.09.2022 № 805 містить загальну норму, що кількість годин підвищення кваліфікації для всіх закладів і установ освіти, крім закладів загальної середньої і професійно-технічної (професійної) освіти, становить 120 годин.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства
освіти і науки України
09 вересня 2022 року № 805

Зареєстровано в
Міністерстві юстиції
України
21 грудня 2022 р.
за № 1649/38985

ПОЛОЖЕННЯ про атестацію педагогічних працівників

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає порядок проведення атестації педагогічних працівників як системи заходів, спрямованих на всебічне та комплексне оцінювання їхньої педагогічної діяльності (далі - атестація).

У цьому Положенні терміни вживаються у значеннях, визначених Цивільним кодексом України, Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту», Порядком підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800, та іншими нормативно-правовими актами у сфері освіти.

2. Це Положення поширюється на педагогічних працівників, які здійснюють педагогічну діяльність та посади яких віднесено до педагогічних, згідно з Переліком посад педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 року № 963³.

Це Положення не поширюється на педагогічних працівників закладів освіти, установ, (далі - заклади освіти), які атестуються відповідно до вимог Закону України «Про професійний розвиток працівників», а також педагогічних

³ Попереднє Типове положення про атестацію педагогічних працівників допускало розробку Центральними органами виконавчої влади, у підпорядкуванні яких є навчальні та інші заклади, власних положень про атестацію. Ч. 5 ст. 50 Закону України «Про освіту» визначила, що положення про атестацію педагогічних працівників затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і культури. Нове Положення про атестацію не містить слова «типове» та не передбачає існування інших положень про атестацію педагогічних працівників.

працівників закладів спеціалізованої освіти,⁴ які забезпечують здобуття фахових компетентностей спеціалізованої освіти (крім наукових ліцеїв).

3. За результатами атестації педагогічного працівника незалежно від обсягу його педагогічного навантаження (кількості навчальних предметів (інтегрованих курсів, дисциплін) встановлюється його відповідність або невідповідність займаній посаді та:

1) присвоюється (не присвоюється) кваліфікаційна категорія або підтверджується (не підтверджується) раніше присвоєна кваліфікаційна категорія;⁵

2) присвоюється (не присвоюється) педагогічне звання, підтверджується (не підтверджується) раніше присвоєне педагогічне звання (у разі наявності).

Педагогічним працівникам, посади яких не передбачають присвоєння кваліфікаційних категорій за результатами атестації визначається відповідність (невідповідність) займаній посаді та у порядку, визначеному законодавством, встановлюється (підтверджується) тарифний розряд⁶.

Кваліфікаційна категорія, педагогічне звання, що присвоюється (підтверджується) за результатами атестації, визначаються відповідно до Переліку кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2015 року № 1109.

4. Атестація є обов'язковою.

Атестація може бути черговою або позачерговою. Педагогічний працівник проходить чергову атестацію не менше одного разу на п'ять років⁷, окрім випадків, визначених пунктом 7 розділу III цього Положення.

⁴ Закладами спеціалізованої освіти (крім наукових ліцеїв) є (ч. 5 ст. 35 ЗУ «Про повну загальну середню освіту»):

мистецький ліцей;

спортивний ліцей;

військовий (військово-морський, військово-спортивний) ліцей, ліцей із посиленою військово-фізичною підготовкою;

професійний коледж (коледж) спортивного профілю;

мистецький коледж;

інші заклади спеціалізованої освіти, визначені законодавством.

⁵ У разі відмови у присвоєнні чи підтвердженні кваліфікаційної категорії атестаційна комісія має прийняти рішення про встановлення чи підтвердження категорії, якій відповідає працівник.

⁶ Розмежування посад, які передбачають кваліфікаційні категорії, а які тарифні розряди, здійснюється наказом МОН 26.09.2005 № 557 «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ».

⁷ Чергова атестація у більший проміжок часу може бути у разі:

1) перенесення за рішенням атестаційної комісії атестації або окремих засідань атестаційної комісії у разі тимчасової непрацездатності працівника або настання інших обставин, що не залежать від його волі та перешкоджають проходженню ним атестації (п. 7 розділу III);

Атестація проводиться не раніше ніж через рік після призначення педагогічного працівника на посаду⁸.

Атестація повинна проводитися з дотриманням академічної доброчесності⁹.

5. Позачергова атестація проводиться за ініціативою¹⁰ керівника¹¹:

закладу освіти - у разі зниження якості педагогічної діяльності педагогічним працівником;

закладу фахової передвищої та вищої освіти - у разі зниження якості педагогічної діяльності педагогічним працівником відокремленого структурного підрозділу такого закладу.

У разі виявлення за результатами інституційного аудиту, проведеного відповідно до законодавства, низької якості освітньої діяльності закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу проводиться позачергова атестація керівника:

закладу освіти (за ініціативою керівника відповідного органу управління у сфері освіти);

відокремленого структурного підрозділу закладу фахової передвищої та вищої освіти (за ініціативою керівника закладу, що має відокремлені структурні підрозділи).

2) час перебування працівника у соціальних відпустках, який виключаються з міжатестаційного періоду (п. 7 розділу I). Під терміном «соціальна відпустка» маються на увазі відпустки, передбачені розділом IV «Соціальні відпустки» Закону України «Про відпустки»: у зв'язку з вагітністю і пологами (ст. 17), для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (ст. 18), у зв'язку з усиновленням дитини (ст. 18-1);

3) час навчання працівника в закладах вищої освіти, який виключаються з міжатестаційного періоду (п. 7 розділу I). Форма навчання (очна, дистанційна) значення не має;

4) переривання роботи на педагогічній посаді (п. 14 розділу I);

5) переходу на п'ятий рік після атестації на роботу з одного закладу освіти до іншого, а також на інші педагогічні посади у цьому закладі освіти та збереження присвоєної за результатами останньої атестації кваліфікаційної категорії.

Чергова атестація у менший проміжок часу може бути у разі переходу на роботу з одного закладу освіти до іншого, а також на інші педагогічні посади у цьому закладі освіти та збереження присвоєної за результатами останньої атестації кваліфікаційної категорії (п. 14 розділу I).

⁸ У всіх випадках атестація працівника у перший рік роботи на посаді неможлива.

⁹ За порушення академічної доброчесності атестаційна комісія може відмовити у присвоєнні або позбавити педагогічного звання, кваліфікаційної категорії (п. 5 ст. 42 Закону «Про освіту»).

¹⁰ На відміну від попереднього Типового положення про атестацію нове Положення не передбачає подання керівника. Тому для позачергової атестації працівника керівник закладу має оформлювати заяву за формою, передбаченою додатком 1 до Положення.

¹¹ Перелік випадків позачергової атестації працівника за ініціативою керівника є вичерпним. На відміну від попереднього Типового положення про атестацію нове Положення не передбачає ініціативу керівника чи органу управління освітою з метою присвоєння кваліфікаційної категорії чи педагогічного звання. Таким чином, керівник може лише рекомендувати працівнику самостійно подати заяву на позачергову атестацію.

6. Позачергова атестація педагогічного працівника освітній рівень, стаж роботи на посадах педагогічних працівників якого відповідає вимогам, визначених у пунктах 8, 9 цього розділу, може проводитися за його ініціативою та/або¹² за однією з таких умов:

- 1) визнання переможцем, лауреатом фінальних етапів всеукраїнських, міжнародних фахових конкурсів;
- 2) наявності освітньо-наукового / освітньо-творчого, наукового ступеня;
- 3) успішного проходження сертифікації.

7. Міжатаестаційний період (проміжок часу між проходженням педагогічним працівником попередньої та наступної атестації) не може бути меншим ніж три роки, крім випадків проведення позачергової атестації за ініціативи педагогічного працівника¹³. Час перебування педагогічного працівника в соціальних відпустках, навчання у закладах вищої освіти, а також період, на який переноситься атестація, до міжатаестаційного періоду не включаються¹⁴.

¹² Сполучник «та/або» означає вибір працівником одного із варіантів. Як наслідок, для позачергової атестації достатньо лише ініціативи працівника та дотримання вимог щодо освітнього рівня і стажу на момент подачі заяви.

¹³ Міжатаестаційний період не менше ніж три роки стосується випадку позачергової атестації з ініціативи керівника. Для позачергової атестації з ініціативи працівника мінімального міжатаестаційного періоду не встановлено. Крім того, міжатаестаційний період менше трьох років буде у разі переходу до іншого закладу освіти або на іншу педагогічну посаду (п. 14 розділу І).

¹⁴ Виключення певних періодів із міжатаестаційного періоду не впливає на мінімальну кількість годин підвищення кваліфікації, яку повинен мати працівник протягом останніх п'яти років.

8. Підвищення кваліфікації¹⁵ педагогічних працівників проводиться в міжатестаційний період відповідно до законодавства і є необхідною умовою атестації¹⁶.

¹⁵ Види підвищення кваліфікації (Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затверджений постановою КМУ 21.08.2019 № 800):

- 1) у суб'єктів підвищення кваліфікації, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою (п. 6, п. 24):
 - навчання за програмою підвищення кваліфікації, у тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо;
 - стажування;
- 2) інші види, які можуть бути визнані як підвищення кваліфікації рішенням педради чи вченої ради (п. 26):
 - підвищення кваліфікації у суб'єктів підвищення кваліфікації, що не мають ліцензії на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність не за акредитованою освітньою програмою (п. 24);
 - стажування у суб'єктів підвищення кваліфікації, що не мають ліцензії на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність не за акредитованою освітньою програмою;
 - програми академічної мобільності (п. 27);
 - наукове стажування (п. 28);
 - самоосвіта для тих, хто має науковий ступінь, вчене звання, почесне звання, педагогічне звання крім старшого вчителя (п. 29);
 - здобуття наукового ступеня (п. 30);
 - здобуття вищої освіти (п. 30).

¹⁶ Відповідно до п. 4 ст. 59 Закону «Про освіту» підвищення кваліфікації є необхідною умовою атестації педагогічного працівника. Єдиним виключенням, коли не вимагається підвищення кваліфікації, є проходження сертифікації (п. 13 розділу І).

Загальний обсяг (загальна тривалість)¹⁷ підвищення кваліфікації визначається сумарно за останні 5 років перед атестацією¹⁸ та незалежно від суб'єкта підвищення кваліфікації, виду, форми чи напрямку, за якими педагогічний працівник пройшов підвищення кваліфікації¹⁹.

9. Кваліфікаційна категорія «спеціаліст» присвоюється педагогічному працівникові, який має освітній рівень фаховий молодший бакалавр (освітньо-кваліфікаційний рівень молодший спеціаліст), молодший бакалавр, бакалавр чи магістр (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст)²⁰.

¹⁷ Обсяг підвищення кваліфікації за останні 5 років становить:

- для закладів дошкільної та позашкільної освіти – 120 годин (п. 16 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою КМУ 21.08.2019 № 800);
- для закладів загальної середньої освіти – 150 годин, з яких не менше 10 відсотків у частині роботи з учнями з особливими освітніми потребами та не менше 10 відсотків у частині надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу (ч. 2 ст. 51 Закону «Про повну загальну середню освіту»); невиконання працівником обов'язку щодо щорічного підвищення кваліфікації юридичного значення для атестації не має;
- для закладів професійної (професійно-технічної) освіти – 150 годин (п. 16 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою КМУ 21.08.2019 № 800);
- для закладів фахової передвищої освіти – 120 годин, із них певна кількість годин по роботі із студентами з особливими освітніми потребами та дорослими студентами (ч. 2 ст. 24 Закону «Про фахову передвищу освіту»); невиконання працівником обов'язку щодо щорічного підвищення кваліфікації юридичного значення для атестації не має;
- для інших закладів і установ освіти, зокрема, центрів професійного розвитку педагогічних працівників, інклюзивно-ресурсних центрів – 120 годин (пп. 4 п 3 наказу МОН від 09.09.202 № 805 «Про затвердження положення про атестацію педагогічних працівників»).

¹⁸ Мінімальна кількість годин є обов'язковою і не може бути зменшена незалежно від причин, що існували до цього (перерва в трудовій діяльності, відпустка до погляду за дитиною чи без збереження заробітної плати, простій, військова служба тощо).

¹⁹ У разі викладання декількох навчальних предметів (дисциплін) педагогічні працівники самостійно обирають послідовність підвищення кваліфікації за певними напрямками у міжатестаційний період в межах загального обсягу (тривалості) підвищення кваліфікації, визначеного законодавством (п. 15 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затверджений постановою КМУ 21.08.2019 № 800).

Враховується загальна кількість годин сукупно за всіма посадами, які обіймає педагогічний працівник та/або навчальними предметами. Тому немає жодних правових підстав для збільшення (додавання) таких годин за кожної посадою чи навчальним предметом (витяг з листа МОН № 1/9-141 від 04.03.2020 «Щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти» додається).

Години підвищення атестації не «згорають» після атестації. Наприклад, при позачерговій атестації враховуються всі години підвищення кваліфікації за останні п'ять років, незалежно від того, що ці самі години вже враховувались при черговій атестації.

²⁰ Термін «кваліфікаційна категорія «спеціаліст»» є тотожним терміну «педагогічний працівник без категорії» (лист МОН від 22.02.2011 № 1/9-118 «Про застосування деяких норм Типового положення про атестацію педагогічних працівників» додається).

Кваліфікаційна категорія «спеціаліст другої категорії» присвоюється педагогічному працівникові, який має освітній рівень молодший бакалавр (освітньо-кваліфікаційний рівень молодший спеціаліст²¹), бакалавр чи магістр (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст) (для працівників закладів дошкільної освіти також освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр), стаж роботи на посадах педагогічних працівників не менше ніж три роки²².

Кваліфікаційна категорія «спеціаліст першої категорії» присвоюється педагогічному працівникові, який має освітній рівень бакалавр, магістр (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст) (для працівників закладів дошкільної освіти також освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр або ступінь вищої освіти молодший бакалавр (освітньо-

²¹ Середня спеціальна освіта, здобута за часів існування Радянського Союзу в технікумах та училищах, прирівнюється до неповної вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 16.03.2011 № 4.7-17/674 додається).

Середню спеціальну освіту надавали (розділ III додатку 4 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої Міністерством освіти України 15.04.1993 № 102):

1. Всі вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації (денні, вечірні, заочні).
2. Школи другого ступеня і школи-дев'ятирічки з педагогічним нахилом за умови проходження довготривалих, не менше 3-х місяців, педагогічних курсів.
3. Школи-десятирічки за умови проходження педагогічних дисциплін і витримання встановлених випробувань з методики і педагогіки при педагогічних училищах.
4. Середні школи з XI педагогічним класом.
5. Середні загальноосвітні політехнічні школи з виробничим навчанням по підготовці старших піонервожатих і вихователів дошкільних установ.
6. Педагогічні школи (УРСР).
7. Культурно-освітні школи (училища), політосвітшколи і училища.
8. Однорічні педагогічні курси по підготовці вчителів початкових шкіл на території РРФСР (з 20 лютого 1937 р.).
9. Однорічні педагогічні класи (з 31 серпня 1961 р.).
10. Школи тренерів, у тому числі і центральна, починаючи з випуску 1960 р.
11. Вищі комуністичні сільськогосподарські школи (з 1932 р. по 1939 р.).
12. 3-річні обласні радянсько-партійні школи.
13. Військово-технічні і спеціальні військові училища з 3-річним строком навчання (після 1946 року).
14. Курси майстрів, начальників дільниць при технікумах з 2- і 3-річним строком навчання (з 1958 р. по 1961 р.).
15. Однорічні школи піонерських вожатих на базі середньої школи.
16. Середні спеціальні школи міліції.
17. Ленінградський обласний спеціальний дитячий будинок музичного виховання ім. М.А.Римського-Корсакова (з 23 листопада 1967 р.).
18. Однорічні курси (школи) по підготовці медичних сестер для дошкільних закладів.
19. Училища олімпійського резерву.

²² Працівникам, які пройшли сертифікацію, друга кваліфікаційна категорія встановлюється без дотримання вимог щодо освіти і стажу.

кваліфікаційний рівень молодший спеціаліст²³), стаж роботи на посадах педагогічних працівників не менше ніж п'ять років²⁴.

Кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії» присвоюється педагогічному працівникові, який має освітній рівень магістр (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліст), стаж роботи на посадах педагогічних працівників не менше ніж сім років²⁵.

Педагогічному працівнику, який має освітньо-науковий / освітньо-творчий, науковий ступінь, за результатами атестації без дотримання послідовності на присвоєння може бути присвоєна кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», за умови наявності в нього стажу роботи на посадах педагогічних працівників не менше ніж один рік.

Особи, які не мають педагогічної освіти, але мають стаж роботи в одній із галузей економіки (крім освітньої) та працюють на посадах педагогічних працівників, атестуються як педагогічні працівники без дотримання послідовності на присвоєння кваліфікаційної категорії:

«спеціаліст другої категорії» за наявності не менше двох років стажу роботи;

«спеціаліст першої категорії» - не менше п'яти років;

«спеціаліст вищої категорії» - не менше семи років.

10. За результатами атестації педагогічні звання присвоюються (підтверджуються) педагогічним працівникам, які мають кваліфікаційну категорію²⁶ «спеціаліст першої категорії» / «спеціаліст вищої категорії» та які зокрема:

²³ Див. коментар до абз. 2 п. 9 розділу I.

²⁴ Працівникам, які пройшли сертифікацію, перша кваліфікаційна категорія встановлюється без дотримання вимог щодо освіти і стажу.

²⁵ Працівникам, які пройшли сертифікацію, вища кваліфікаційна категорія встановлюється без дотримання вимог щодо освіти і стажу.

²⁶ Законодавство майже не встановлює, за якими посадами присвоюються педагогічні звання. Із цього витікає, що педагогічні звання присвоюються за однойменними посадами, за виключенням випадків, обумовлених у законодавстві. На відміну від попереднього Типового положення про атестацію нове Положення не передбачає присвоєння педагогічних звань працівникам, які атестуються на тарифні розряди. Відповідно до пп. 1 п. 3 наказу МОН «Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників» педагогічні звання, присвоєні до набрання чинності цим наказом, є дійсними до атестації педагогічних працівників, порівняно з Положенням, затвердженим цим наказом.

Співвідношення посад і педагогічних звань:

звання	посада	підстава
викладач-методист	викладач	
учитель-методист	учитель	ст. 32 ЗУ «Про дошкільну освіту»
вихователь-методист	вихователь ЗДО музичний керівник ЗДО, інструктор з фізкультури ЗДО	ст. 32 ЗУ «Про дошкільну освіту», п. 10 розділу I п. 10 розділу I
педагог-організатор-методист	педагог-організатор	
практичний психолог-методист	практичний психолог	

упроваджують і поширюють методики компетентнісного навчання та нові освітні технології, надають професійну підтримку та допомогу педагогічним працівникам (здійснюють супервізію);

беруть участь у процедурах і заходах, пов'язаних із забезпеченням якості освіти та впровадженням інновацій, педагогічних новацій і технологій у системі освіти;

були визнані переможцями, лауреатами всеукраїнських, міжнародних фахових конкурсів;

підготували переможців всеукраїнських, міжнародних олімпіад, конкурсів, змагань, тощо.

Педагогічне звання «вихователь-методист» може присвоюватися музичним керівникам та інструкторам з фізичної культури дошкільних закладів освіти.

11. Кваліфікаційні категорії та педагогічні звання²⁷, як правило²⁸, присвоюють послідовно²⁹.

Наявність освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня педагогічного працівника підтверджується відповідним документом про освіту. Наявність освітньо-наукового / освітньо-творчого, наукового ступеня підтверджується відповідним дипломом.

Наявність стажу роботи на посадах педагогічних працівників визначається відповідно до даних його особової справи, трудової книжки або відомостей про

керівник гуртка - методист	-	для працівників, які не мають категорій, педагогічні звання не передбачені п. 10 розділу I
старший вожатий-методист	-	для працівників, які не мають категорій, педагогічні звання не передбачені п. 10 розділу
старший викладач	викладач	
старший учитель	учитель	ст. 32 ЗУ «Про дошкільну освіту»
старший вихователь	вихователь-методист ЗДО	ст. 32 ЗУ «Про дошкільну освіту»
майстер виробничого навчання I категорії	-	для працівників, які не мають категорій, педагогічні звання не передбачені п. 10 розділу
майстер виробничого навчання II категорії	-	для працівників, які не мають категорій, педагогічні звання не передбачені п. 10 розділу

²⁷ Законодавство не встановлює послідовності педагогічних звань. Проте з розміру підвищення посадового окладу можна зробити висновок про існування послідовності педагогічних звань для вчителя (старший вчитель, після якого вчитель-методист) та викладача (старший викладач, після якого вихователь-методист).

²⁸ Виключення з правила передбачені для працівників:

- 1) які мають освітньо-науковий, освітньо-творчий, науковий ступінь за наявності стажу роботи на педагогічній посаді не менше 1 року (п. 9 розділу I);
- 2) не мають педагогічної освіти, але мають стаж роботи в одній із галузей економіки (крім освітньої) (п. 9 розділу I).

²⁹ При атестації на тарифний розряд послідовність не вимагається.

трудова діяльність із реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування та інших документів, що відповідно до законодавства підтверджують стаж роботи на посадах педагогічних працівників, що визначені Переліком посад педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 року № 963. Посадові обов'язки педагогічного працівника визначаються його посадовою інструкцією.

12. Педагогічні працівники, які мають педагогічне навантаження з кількох предметів, атестуються з того предмета, який викладають за спеціальністю. У цьому випадку присвоєна кваліфікаційна категорія поширюється на все педагогічне навантаження. Необхідною умовою при цьому є підвищення кваліфікації з навчальних предметів (інтегрованих курсів), що обов'язкові для вивчення відповідно до річного навчального плану закладу освіти³⁰.

Педагогічні працівники, які працюють за сумісництвом або на умовах строкового трудового договору, атестуються на загальних підставах.

Педагогічні працівники, які обіймають різні педагогічні посади в одному і тому чи різних закладах освіти (зокрема керівники закладів освіти, які викладають предмети або здійснюють іншу педагогічну роботу), атестуються за кожною з посад³¹.

Педагогічні працівники, які працюють у різних закладах освіти за однією і тією самою посадою та/або викладають один предмет (інтегрований курс), атестуються за основним місцем роботи. В цьому випадку присвоєна педагогічному працівнику кваліфікаційна категорія та педагогічне звання або тарифний розряд, поширюються на все педагогічне навантаження за всіма місцями роботи та/або посадами.

Якщо в міжатестаційний період педагогічного працівника довантажено годинами з інших предметів (інтегрованих курсів), то присвоєна кваліфікаційна категорія поширюється на все педагогічне навантаження до чергової атестації³².

³⁰ Незалежно від підвищення кваліфікації по встановленій категорії оплачуються:

- години з необов'язкових предметів (інтегрованих курсів);
- години з предметів (інтегрованих курсів), які працівник отримав у міжатестаційний період.

Підвищення посадового окладу за педагогічне звання здійснюється на все педагогічне навантаження вчителя чи викладача незалежно від підвищення кваліфікації.

³¹ Атестація за різними посадами може відбуватись у різні роки.

³² Із 1 вересня 2023 року години, на які тарифіковано педагогічного працівника (не тільки вчителя), оплачуються по його категорії. Виключенням є навчальні предмети (інтегровані курси), що обов'язкові для вивчення відповідно до річного навчального плану закладу освіти, години, які працівник мав на момент атестації, але не пройшов по них підвищення кваліфікації. Тому при складанні тарифікаційного списку треба визначити предмети, на які не поширюється оплата по категорії. Для цього слід встановити три юридичні факти:

- 1) дата останньої атестації;
- 2) обов'язкові предмети та інтегровані курси (інваріантна складова), що викладались на момент останньої атестації;
- 3) з яких з цих предметів (інтегрованих курсів) відсутнє підвищення кваліфікації.

Всі інші предмети (інтегровані) курси оплачуються по наявній категорії.

Керівник закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу, заступник керівника закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу, які працюють на посаді педагогічного працівника, що передбачає здійснення педагогічної діяльності та наявність педагогічного навантаження, атестується за цією посадою у порядку, визначеному цим Положенням.

Керівникам закладів освіти, відокремлених структурних підрозділів, їх заступникам та іншим педагогічним працівникам, посади яких не передбачають присвоєння кваліфікаційних категорій, за результатами атестації встановлюється їх відповідність або невідповідність займаній посаді та встановлюється (підтверджується) тарифний розряд³³.

13. Успішне проходження сертифікації зараховується як проходження атестації педагогічним працівником, а також є підставою для присвоєння йому відповідної кваліфікаційної категорії та/або педагогічного звання. Присвоєння/підтвердження кваліфікаційної категорії та/або педагогічного звання проводиться без урахування тривалості міжатестаційного періоду, без дотримання умов, визначених пунктами 8, 9 цього розділу³⁴ та без проведення будь-яких заходів, пов'язаних із вивченням і оцінюванням його діяльності та професійних компетентностей.

Зарахування сертифікації здійснюється один раз протягом строку дії сертифіката педагогічного працівника під час його чергової або позачергової атестації, що проводиться за ініціативи педагогічного працівника.

14. До проведення чергової атестації педагогічного працівника за ним зберігаються присвоєні кваліфікаційна категорія (педагогічне звання).

За педагогічними працівниками, які переходять³⁵ на роботу з одного закладу освіти до іншого, а також на інші педагогічні посади у цьому закладі освіти або які перервали роботу на педагогічній посаді (незалежно від тривалості перерви у роботі), зберігаються присвоєні за результатами останньої атестації кваліфікаційні категорії³⁶ та педагогічні звання³⁷.

³³ На відміну від попереднього Типового положення про атестацію за новим Положенням атестація керівників полягає не лише у встановленні відповідності займаній посаді, а й у встановленні тарифного розряду. При атестації заступників керівників встановлюється тарифний розряд, відповідно до якого у відсотковому відношенні буде визначатись посадовий оклад заступника керівника.

³⁴ Працівникам, які пройшли сертифікацію, присвоюється чергова кваліфікаційна категорія, незважаючи, що у них не буде необхідної освіти чи стажу.

³⁵ МОН більш широко тлумачить термін «переходять на інші посади», який вживався і у попередньому Типовому положенні про атестацію. Так, МОН вважає, що при довантаженні педагогічного працівника годинами на іншій посаді також зберігається кваліфікаційна категорія (лист МОН від 29.03.2018 № 2-798 додається).

³⁶ Кваліфікаційна категорія зберігається при переході на будь-яку посаду незалежно від наявної у працівника освіти, у тому числі з учителя одного предмету на вчителя іншого предмету.

³⁷ Підвищення ставок заробітної плати за звання, присвоєні за наслідками атестації, здійснюється лише за період роботи на посадах, на яких були присвоєні відповідні звання, у

Атестація таких працівників здійснюється не пізніше ніж через два роки після прийняття їх на роботу³⁸.

15. Особи, призначені на посади педагогічних працівників відповідно до частини п'ятої статті 58 Закону України «Про освіту»³⁹ та/або ті, які пройшли педагогічну інтернатуру⁴⁰ в установленому законодавством порядку, для продовження роботи на цих посадах атестуються упродовж другого року роботи, але не раніше ніж через один рік після призначення на посаду.

16. Якщо строки, визначені цим Положенням, припадають на вихідний, неробочий, святковий день, то відповідний строк починається з першого за ним робочого дня. У випадку настання обставин, що об'єктивно унеможливають діяльність атестаційної комісії або педагогічних працівників, які атестуються, та перешкоджають проведенню атестації, перебіг строків проведення атестації, встановлених цим Положенням, припиняється на час дії таких обставин і відновлюється після припинення обставин, що стали перешкодою для проведення атестації.

випадках переходу працівника з одного закладу до іншого на однакові посади або на посади, які відповідають профілю предмету, дисципліни, що викладається, доплата за звання зберігається до чергової атестації (п. 24 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міносвіти № 102 від 15.04.1993).

³⁸ На відміну від попереднього Типового положення про атестацію за новим Положенням при переході до іншого закладу освіти чи на іншу посаду та збереженні кваліфікаційної категорії працівник має атестуватись протягом другого року незважаючи на те, що від попередньої атестації не минуло п'ять років. Однак, це правило не стосується наступних випадків:

- 1) Атестація протягом другого року стосується випадків, коли за працівниками зберігаються кваліфікаційні категорії. Такий працівник протягом другого року роботи має підтвердити чи підвищити кваліфікаційну категорію. Якщо працівник переходить на посаду, яка не передбачає кваліфікаційних категорій (керівник гуртка, директор, заступник директора тощо), то потреби у атестації протягом другого року нема. Такі працівники атестуються через п'ять років після попередньої атестації;
- 2) Якщо з часу останньої атестації працівника, який перервав роботу на педагогічній посаді, не минуло п'яти років, атестація здійснюється лише після п'ятирічного терміну (Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, 2012, № 8-9, стор. 46 (витяг додається)).

³⁹ Особи, які здобули вищу, фахову передвищу чи професійну (професійно-технічну) освіту не за педагогічною спеціальністю (педагогічну освіту) та яким не було присвоєно професійну кваліфікацію педагогічного працівника, можуть бути призначені на посаду педагогічного працівника строком на один рік (ч. 5 ст. 58 Закону «Про освіту»).

⁴⁰ У системі загальної середньої освіти особи, які не мають досвіду педагогічної діяльності та приймаються вперше на посаду педагогічного працівника, протягом першого року роботи повинні пройти педагогічну інтернатуру (ст. 23 Закону «Про повну загальну середню освіту»). У день призначення такої особи на педагогічну посаду має бути виданий наказ про організацію інтернатури строком на один рік, що відраховується від дати видання наказу (п. 4, п. 5 Положення про педагогічну інтернатуру, затвердженого наказом МОН 25.10.2021 № 1128).

17. Не допускається створення перешкод для проходження педагогічним працівником атестації, необґрунтована відмова у присвоєнні (підтвердженні) кваліфікаційної категорії, педагогічного звання та встановленні тарифного розряду.

II. Створення, склад та повноваження атестаційних комісій

1. Для атестації педагогічних працівників щорічно не пізніше 20 вересня створюються атестаційні комісії.

Атестаційні комісії I рівня створюються в закладах освіти, відокремлених структурних підрозділах⁴¹, у яких працює більше 15⁴² педагогічних працівників⁴³.

Атестаційні комісії II рівня створюються в органах управління у сфері освіти сільських, селищних, міських рад, закладах професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої та вищої освіти, які мають відокремлені структурні підрозділи.

Атестаційні комісії III рівня створюються в Міністерстві освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, органах управління у сфері освіти обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Центральні органи виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають заклади освіти, можуть створювати власні атестаційні комісії II-III рівнів.

У разі відсутності таких атестаційних комісій їхні функції, визначені цим Положенням, виконують атестаційні комісії II-III рівнів органів управління у сфері освіти за місцезнаходженням суб'єктів освітньої діяльності.

2. Атестаційні комісії створюються наказом⁴⁴ керівника закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу, органу управління у сфері освіти, у якому визначається персональний склад атестаційної комісії, призначаються

⁴¹ Термін «відокремлений структурний підрозділ» означає підрозділ, який діє поза місцезнаходженням юридичної особи, діє на підставі окремого положення та включений до єдиного державного реєстру без статусу юридичної особи. Зокрема, відокремленими структурними підрозділами є філії закладів освіти. У той же час, дошкільний підрозділ гімназії відокремленим структурним підрозділом не вважається.

⁴² Якщо закладі 15 і більше педагогічних працівників, атестація здійснюється комісією вищого рівня (абзац 6 п. 1 та п. 8 розділу II).

⁴³ Враховується вся кількість педагогічних працівників на день створення атестаційної комісії, зокрема, і ті, що працюють за сумісництвом чи по строковому трудовому договору.

⁴⁴ Створення атестаційної комісії філії здійснюється наказом закладу освіти. Але якщо заклад освіти делегував повноваження щодо видання наказів завідувачу філії, то атестаційна комісія філії створюється наказом по філії.

голова та секретар атестаційної комісії⁴⁵. Кількість членів атестаційної комісії не може бути менше ніж п'ять осіб⁴⁶.

До роботи атестаційної комісії залучаються⁴⁷ представники⁴⁸ первинних або територіальних профспілкових організацій (до 2 осіб⁴⁹ за згодою) із правом голосу.

Представники профспілкових організацій за згодою залучаються до роботи головою атестаційної комісії відповідно до рішення уповноваженого профспілкового органу (за наявності у закладі освіти) або на територіальному рівні декількох профспілкових організацій - за рішенням спільного представницького органу профспілок.

До роботи атестаційної комісії не може бути залучена особа, яка відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» є близькою особою педагогічного працівника, який атестується, або є особою, яка може мати конфлікт інтересів.

3. Головою атестаційної комісії I рівня є керівник (заступник керівника) закладу освіти, структурного підрозділу.

Головою атестаційної комісії II, III рівня є керівник (заступник керівника) органу управління у сфері освіти, закладу вищої освіти, який має відокремлені структурні підрозділи, що забезпечують здобуття загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти.

У випадку відсутності голови атестаційної комісії атестаційна комісія має обрати головуючим іншого члена атестаційної комісії, крім її секретаря.

Керівник (заступник керівника) закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу, органу управління у сфері освіти не можуть головувати на засіданні атестаційної комісії у разі проходження ними атестації відповідно до цього Положення.

У такому разі на засіданні атестаційної комісії члени атестаційної комісії обирають особу, яка виконує обов'язки голови атестаційної комісії, визначені пунктом 5 цього 7 розділу, повноваження якої поширюються на роботу атестаційної комісії до завершення атестації керівника (заступника керівника) закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу, органу управління у сфері освіти, визначеного головою відповідної атестаційної комісії.

⁴⁵ Положення не ставить вимог щодо членів атестаційної комісії. Проте п. 5 ст. 11 Закону «Про професійний розвиток працівників» передбачає, що це мають бути висококваліфіковані фахівці (ця вимога не стосується представників профспілки).

⁴⁶ Включаючи голову та секретаря.

⁴⁷ Термін «залучаються» означає вводяться, включаються, беруть участь. Відповідно до п. 5 ст. 11 Закону «Про професійний розвиток працівників» включення представників профспілки до складу атестаційної комісії є обов'язковим (лист ЦК Профспілки працівників освіти і науки України від 17.08.2023 № 02-8/434 додається).

⁴⁸ Термін «представник» означає особу, що наділена повноваженнями, делегована відповідною організацією профспілки. Тобто, особи представників визначає відповідна організація профспілки, а не роботодавець.

⁴⁹ Кількість представників (одного чи двох) визначає сама організація профспілки, а не роботодавець.

4. Атестаційна комісія є повноважною за умови присутності на її засіданні не менше двох третин від її складу. Рішення атестаційної комісії приймають шляхом голосування простою більшістю голосів. У разі рівного розподілу голосів «за» і «проти»⁵⁰ атестаційна комісія приймає рішення в інтересах педагогічного працівника, який атестується.

Особи, які входять до складу атестаційної комісії, не беруть участі в голосуванні щодо себе у разі проходження ними атестації відповідно до пункту 3 цього розділу.

Порядок голосування (відкрито чи таємно) визначається на засіданні атестаційної комісії та фіксується в протоколі.

5. Голова атестаційної комісії проводить засідання атестаційної комісії, бере участь у голосуванні під час прийняття рішень атестаційної комісії, підписує протоколи засідань атестаційної комісії та атестаційні листи.

За наявності обставин, які об'єктивно унеможливають проведення засідання комісії очно (воєнний стан, надзвичайна ситуація, карантинні обмеження тощо), голова атестаційної комісії може прийняти рішення про проведення засідання в режимі відеоконференцзв'язку.

6. Секретар атестаційної комісії:

приймає, реєструє та зберігає документи, подані педагогічними працівниками; до розгляду та під час розгляду їх атестаційною комісією;

організовує роботу атестаційної комісії, веде та підписує протоколи засідань атестаційної комісії;

оформлює та підписує атестаційні листи;

повідомляє педагогічним працівникам про місце і час проведення засідання атестаційної комісії (у разі запрошення педагогічних працівників на засідання);

забезпечує оприлюднення інформації про діяльність атестаційної комісії шляхом розміщення її на офіційному вебсайті закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу, органу управління у сфері освіти.

7. Атестаційна комісія I рівня розглядає документи, подані педагогічними працівниками (крім керівників) закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу⁵¹, встановлює їх відповідність вимогам законодавства та вживає заходів щодо перевірки їх достовірності (за потреби).

Атестаційна комісія I рівня приймає рішення про:

відповідність (невідповідність) педагогічних працівників закладу освіти, структурного підрозділу займаним посадам;

присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій і педагогічних звань або про відмову в такому присвоєнні (підтвердженні).

⁵⁰ Положення не передбачає позиції «утримався» при голосуванні.

⁵¹ Працівники філії ЗЗСО, у якій не створена власна атестаційна комісія, атестуються у закладі освіти, до якого належить філія.

8. Атестаційна комісія II рівня:

розглядає документи, подані педагогічними працівниками закладів освіти, зокрема керівниками підпорядкованих закладів освіти, відокремлених структурних підрозділів,⁵² встановлює їх відповідність вимогам законодавства та вживає заходів щодо перевірки їх достовірності (за потреби);

атестує педагогічних працівників закладів освіти, у яких працює менше 15 педагогічних працівників⁵³;

розглядає апеляції на рішення атестаційних комісій I рівня.

Атестаційна комісія II рівня приймає рішення про:

відповідність (невідповідність) педагогічних працівників підпорядкованих закладів освіти, відокремлених структурних підрозділів (в яких працює менше 15 педагогічних працівників), займаним посадам;

присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій і педагогічних звань або про відмову в такому присвоєнні (підтвердженні);

відповідність (невідповідність) керівників⁵⁴ підпорядкованих закладів освіти, відокремлених структурних підрозділів займаним посадам;

присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій і педагогічних звань або про відмову в такому присвоєнні (підтвердженні) керівникам підпорядкованих закладів освіти, відокремлених структурних підрозділів, які викладають навчальні предмети (інтегровані курси).

9. Атестаційна комісія III рівня:

розглядає документи, подані керівниками закладів освіти, підпорядкованих Міністерству освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям, встановлює їх відповідність вимогам законодавства та вживає заходів щодо перевірки їх достовірності (за потреби);

розглядає апеляції на рішення:

атестаційних комісій I рівня закладів освіти підпорядкованих Міністерству освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям;

атестаційних комісій II рівня щодо встановлення відповідності (невідповідності) педагогічних працівників, зокрема керівників, закладів освіти

⁵² Термін «відокремлені структурні підрозділи», що вживається у даному пункті, стосується відокремлених структурних підрозділів закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти (абз. 3 ч. 1 розділу II та абз. 3 п. 8 розділу II). Філії ЗЗСО підпорядковані відповідному закладу освіти, а не органу управління освітою.

⁵³ Якщо в закладі освіти працює рівно 15 педагогічних працівників, їх атестація здійснюється також атестаційною комісією II рівня (абзац 6 п. 1 розділу II).

⁵⁴ Термін «керівник» не є тотожним термінам «керівництво» чи «керівні працівники» і означає лише директора закладу. Тому заступники керівника закладу атестуються комісіями I рівня.

Особи, на яких покладені обов'язки керівників, не атестуються за посадою керівника, оскільки її не займають. Такі особи атестуються за тією посадою, на якій знаходяться (заступник керівника, вчитель тощо).

займаним посадам, присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій і педагогічних звань або про відмову в такому присвоєнні (підтвердженні).

Атестаційна комісія III рівня приймає рішення про:

відповідність (невідповідність) керівників підпорядкованих закладів освіти, відокремлених структурних підрозділів займаним посадам та присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій;

присвоєння (підтвердження) педагогічних звань або про відмову в такому присвоєнні (підтвердженні) керівникам закладів освіти, підпорядкованих Міністерству освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям.

10. У разі відмови у присвоєнні (підтвердженні наявної) кваліфікаційної категорії «спеціаліст першої категорії» чи «спеціаліст вищої категорії» і присвоєнні (підтвердженні) відповідної нижчої кваліфікаційної категорії атестаційною комісією приймається рішення про відмову у присвоєнні та/або підтвердженні раніше присвоєного педагогічного звання.

III. Порядок проведення атестації

1. Для проведення чергової атестації атестаційні комісії до 10 жовтня поточного року повинні:

скласти і затвердити список педагогічних працівників, які підлягають черговій атестації⁵⁵ в наступному календарному році⁵⁶, строки проведення їх атестації та графік проведення засідань атестаційної комісії;

визначити строк та адресу електронної пошти для подання педагогічними працівниками документів (у разі подання в електронній формі).

У випадку відсутності педагогічного працівника, який підлягає черговій атестації у списку, за його заявою, поданою не пізніше 20 грудня поточного календарного року, атестаційна комісія включає його до списків педагогічних працівників, які підлягають черговій атестації.

⁵⁵ До списку на чергову атестацію включаються педагогічні працівники:

- 1) на п'ятий рік після попередньої атестації (п. 4 розділу I);
- 2) на п'ятий рік роботи – які ще не атестувались;
- 3) яким була перенесена атестація (п. 7 розділу III);
- 4) на другий рік роботи – які перейшли з іншого закладу освіти, змінили посаду або перервали роботу на педагогічній посаді і їм збережена кваліфікаційна категорія (п. 14 розділу I);
- 5) на другий рік роботи – які призначені без педагогічної освіти (п. 15 розділу I);
- 6) на другий рік роботи – які пройшли педагогічну інтернатуру (п. 15 розділу I).

⁵⁶ На відміну від попереднього Типового положення про атестацію, яке передбачало атестацію працівників у навчальному році, нове Положення передбачає атестацію у календарному році. Тобто, слід вживати термін не «атестація 2023-2024 навчального року», а «атестація 2024 року».

2. Для проведення позачергової атестації до 20 грудня до атестаційної комісії подається заява за формою, наведеною в додатку 1 до цього Положення.

Атестаційна комісія затверджує окремий список педагогічних працівників, які підлягають позачерговій атестації⁵⁷, визначає строки проведення їх атестації, подання ними документів та у разі потреби може внести зміни до графіка своїх засідань.

3. За наявності обставин, що унеможливляють діяльність атестаційної комісії або педагогічних працівників, які атестуються, та перешкоджають проведенню атестації, перебіг строків проведення атестації, встановлених цим Положенням, припиняється і відновлюється після усунення обставин, що стали перешкодою для проведення атестації.

4. Інформація, визначена пунктами 1, 2 цього розділу, оприлюднюється на вебсайті закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу, органу управління у сфері освіти не пізніше п'яти робочих днів з дня прийняття рішення відповідною атестаційною комісією.

Протягом п'яти робочих днів з дня оприлюднення інформації педагогічний працівник, який атестується, може подати до атестаційної комісії документи, що, на його думку, свідчать про педагогічну майстерність та/або професійні досягнення⁵⁸.

Документи, які зберігаються в особовій справі педагогічного працівника, не подаються до атестаційної комісії, яка створена в суб'єкті освітньої діяльності, відокремленому структурному підрозділі, органі управління у сфері освіти, у якому зберігається особова справа.

5. Педагогічний працівник, який атестується, може подати до відповідної атестаційної комісії документи в паперовій або електронній формі. Електронний варіант документів (формат РВЕ, кожен документ в окремому файлі)

⁵⁷ До списку на позачергову атестацію включаються:

- 1) педагогічні працівники, які подали заяву на позачергову атестацію за формою додатку 1 (п. 6 розділу I);
- 2) педагогічні працівники щодо яких заяву про позачергову атестацію за формою додатку 1 подав керівник закладу у разі зниження якості педагогічної діяльності за умови, що міжатестаційний період складає не менше ніж три роки (п. 5, п. 7 розділу I);
- 3) керівники закладів у разі виявлення за результатами інституційного аудиту низької якості освітньої діяльності закладу (п. 5 розділу I).

Атестаційна комісія відмовляє у включенні до списку на позачергову атестацію працівників:

- 1) щодо яких встановлено факт порушення академічної доброчесності (ч. 5 ст. 43 Закону «Про повну загальну освіту»);
- 2) освітній рівень чи стаж яких на момент подачі заяви не дозволяють встановити бажану категорію (п. 6 розділу I).

⁵⁸ Документи рекомендується подавати із супровідним листом, у якому перерахувати ці документи. Оскільки нове положення про атестацію не передбачає вираження працівником бажання щодо присвоєння категорії і педагогічного звання, то таке бажання працівник може висловити у зазначеному супровідному листі.

надсилається на адресу електронної пошти для подання педагогічними працівниками документів в електронній формі з підтвердженням про отримання.

Документи, подані до атестаційної комісії, реєструються секретарем атестаційної комісії⁵⁹. Забороняється безпідставно відмовляти педагогічному працівнику в прийнятті документів, які відповідають вимогам, зазначеним у цьому пункті.

6. Атестаційна комісія розглядає документи педагогічних працівників, які атестуються, за потреби перевіряє їхню достовірність, встановлює дотримання вимог пунктів 8, 9 розділу I цього Положення⁶⁰, а також оцінює професійні компетентності педагогічного працівника з урахуванням його посадових обов'язків і вимог професійного стандарту (за наявності)⁶¹.

Для належного оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника атестаційна комісія може прийняти рішення про вивчення практичного досвіду його роботи⁶². У такому випадку атестаційна комісія має визначити зі складу членів атестаційної комісії членів, які аналізуватимуть практичний досвід роботи педагогічного працівника, а також затвердити графік заходів з його проведення.

Рішення про результати атестації педагогічних працівників приймаються атестаційними комісіями:

I рівня - не пізніше 01 квітня;

II-III рівня - не пізніше 25 квітня.

⁵⁹ Реєстрація секретарем атестаційної комісії супровідного листа означатиме прийняття атестаційною комісією документів, що перераховані у супровідному листі.

⁶⁰Перевірка документів атестаційною комісією полягав у встановленні:

- 1) загальної кількості годин підвищення кваліфікації протягом останніх 5 років;
- 2) із загальної кількості годин, які є обов'язкові (робота з учнями з особливими потребами, психологічна підтримка, предмети, які викладаються тощо);
- 3) освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня;
- 4) стажу роботи.

⁶¹ Професійні стандарти затверджені щодо посад:

- 1) педагог професійного навчання (наказ Мінекономіки 20.06.2020 № 1182);
- 2) методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти (наказ Мінекономіки 20.06.2020 № 1183);
- 3) практичний психолог (наказ Мінекономіки 24.11.2020 № 2425);
- 4) вчитель закладу загальної середньої освіти, у т.ч. містить вимоги до кваліфікаційних категорій (наказ Мінекономіки 23.12.2020 № 2736);
- 5) майстер виробничого навчання (наказ Мінекономіки 17.08.2021 № 430-21);
- 6) керівник закладу загальної середньої освіти (наказ Мінекономіки 17.09.2021 № 568-21);
- 7) керівник закладу дошкільної освіти (наказ Мінекономіки 28.09.2021 № 62-21);
- 8) вихователь закладу дошкільної освіти, у т.ч. містить вимоги до кваліфікаційних категорій (наказ Мінекономіки 19.10.2021 № 755-21);
- 9) завідувач пункту логопедичного (наказ Мінекономіки 24.01.2022 № 762-22).

⁶² При атестації за результатами сертифікації вивчення практичного досвіду працівника не здійснюється (п. 13 розділу I).

7. У разі тимчасової непрацездатності педагогічного працівника, який атестується, або настання інших обставин, що не залежать від його волі та перешкоджають проходженню ним атестації⁶³, проведення атестації або окремих засідань атестаційної комісії має бути перенесено за рішенням відповідної атестаційної комісії до припинення таких обставин, але не більше ніж на один рік⁶⁴. У такому випадку за педагогічним працівником зберігається раніше присвоєна кваліфікаційна категорія (педагогічне звання) до проходження ним атестації у порядку, визначеному цим Положенням.

8. Атестаційна комісія може запросити педагогічного працівника на своє засідання у разі виникнення до нього питань, зокрема пов'язаних з поданими ним документами.

Запрошення на засідання атестаційної комісії підписує голова атестаційної комісії та не пізніше п'яти робочих днів до дня проведення засідання вручається секретарем атестаційної комісії педагогічному працівникові під підпис або надсилається в сканованому вигляді на адресу електронної пошти (у разі наявності, з підтвердженням отримання). Запрошення педагогічного працівника на засідання атестаційної комісії II чи III рівня надсилається також на електронну адресу відповідного закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу у сканованому вигляді (з підтвердженням отримання).

9. Педагогічний працівник може бути присутнім на засіданні атестаційної комісії під час розгляду питань, що стосуються його атестації,⁶⁵ в тому числі в

⁶³ Слід враховувати, що:

- вичерпного переліку причин, які перешкоджають атестації, не існує, атестаційна комісія у кожному випадку сама має давати оцінку таким причинам;
- причини, які перешкоджають атестації, мають бути документально підтвердженими;
- причини мають дійсно перешкоджати проведенню атестації, а не ускладнювати її чи створювати певні незручності для працівника;
- причини для перенесення атестації мають бути довготривалими, короткотривалі причини є підставою для перенесення засідання атестаційної комісії, а не всієї атестації;
- оскільки відповідно до ст. 50 Закону «Про освіту» суть атестації полягає у всебічній і комплексній оцінці педагогічного працівника, то атестувати працівника, який не проводив педагогічної діяльності (у зв'язку з відпусткою без збереження заробітної плати на час воєнного стану, військовою службою, простоем, відпусткою по догляду за дитиною до трьох років тощо) неможливо. Відповідні обставини є обставинами, що перешкоджають проходженню атестації, а тому є підставою для перенесення атестації;
- сам по собі воєнний стан не є причиною для перенесення атестації;
- причини для перенесення можуть бути визначені як працівником (наприклад, тимчасова непрацездатність), так і визначені самою атестаційною комісією (наприклад, перебування працівника у простої чи у відпустці без збереження заробітної плати).

⁶⁴ Термін «не більше ніж на рік» стосується строку разового перенесення атестації. Якщо у наступному році продовжуватимуть існувати відповідні обставини, то атестація знову може бути перенесена, але не більше ніж на рік.

⁶⁵ У разі неподання працівником до атестаційної комісії документів, що свідчать про його педагогічну майстерність та/або професійні досягнення, такому працівнику рекомендується

режимі відеоконференцв'язку. У разі неявки педагогічного працівника, запрошеного в установленому порядку на засідання атестаційної комісії, атестаційна комісія, за наявності обставин, визначених у пункті 7 цього розділу, проводить засідання за відсутності педагогічного працівника.

Представники педагогічних працівників можуть представляти їх інтереси на засіданнях атестаційних комісій за письмовою довіреністю чи договором доручення, оформленими відповідно до вимог законодавства, а особа такого представника має бути встановлена секретарем відповідної атестаційної комісії згідно з документом, що посвідчує особу.⁶⁶

10. Засідання атестаційної комісії оформлюються протоколом за формою, наведеною в додатку 2 до цього Положення.

11. На підставі рішення атестаційної комісії секретар оформляє атестаційний лист за формою згідно з Додатком 3 до цього Положення, у якому фіксується результат атестації педагогічного працівника.

У випадку проведення одночасної (в межах однієї процедури) атестації педагогічного працівника з двох і більше навчальних предметів (інтегрованих курсів, дисциплін), які ним викладаються, видається один атестаційний лист, що має містити інформацію про результати атестації за кожним із таких навчальних предметів (інтегрованих курсів, дисциплін)⁶⁷.

Атестаційний лист оформляється у двох примірниках, які підписують голова (головуючий на засіданні) атестаційної комісії та секретар. Перший примірник атестаційного листа упродовж трьох робочих днів з дати прийняття відповідного рішення атестаційної комісії видається педагогічному працівнику під підпис та/або надсилається у сканованому вигляді на його електронну адресу (з підтвердження отримання), другий - додається до його особової справи.

Педагогічний працівник з власної ініціативи може особисто отримати свій примірник атестаційного листа у секретаря відповідної атестаційної комісії під підпис.

За заявою педагогічного працівника оригінал атестаційного листа може бути відправлено поштою з повідомленням про вручення.

12. Рішення атестаційної комісії I рівня про результати атестації доводиться до відома педагогічного працівника шляхом видання йому атестаційного листа

скористатись правом бути присутнім на засіданні атестаційної комісії і на цьому засіданні надати комісії відповідні документи.

⁶⁶ Вимоги до довіреності та договору доручення встановлені Цивільним кодексом України. Крім того, повноваження адвоката можуть підтверджуватись ордером на надання правничої допомоги.

⁶⁷ Дану норму слід розуміти як необхідність відображення в атестаційному листі всіх предметів (інтегрованих курсів), що викладає працівник (п. 13 атестаційного листа), підвищення кваліфікації з цих предметів (інтегрованих курсів) (п. 10 атестаційного листа), та обов'язкових предметів (інтегрованих курсів), на які поширюється кваліфікаційна категорія, а на які не поширюється.

(надсилання на електронну адресу в сканованому вигляді) у порядку та строки, визначені у пункті 11 цього розділу.

Рішення атестаційної комісії II, III рівня про результати атестації не пізніше ніж через сім робочих днів з дати його прийняття доводиться до відома керівника відповідного закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу за місцем роботи педагогічного працівника шляхом подання (надсилання) витягу з протоколу її засідання та атестаційного листа на електронну адресу закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу у сканованому вигляді, а у разі її відсутності - поштовим відправленням із повідомленням про вручення.

13. Другі примірники атестаційних листів зберігаються відповідно до Переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 12 квітня 2012 року № 578/5, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17 квітня 2012 року за № 571/20884.

Атестаційні листи та копії документів про підвищення кваліфікації педагогічного працівника зберігаються в особовій справі педагогічного працівника.

14. Рішення атестаційної комісії є підставою для видання (не пізніше трьох робочих днів з дня отримання документів, зазначених у пункті 12 цього розділу) відповідного наказу керівником закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу. Педагогічні працівники повинні бути ознайомлені з наказом упродовж трьох робочих днів із дати його видання під підпис.

Наказ за результатами атестації упродовж трьох робочих днів із дня його прийняття має бути поданий до бухгалтерії закладу освіти, де працює педагогічний працівник, чи до централізованої бухгалтерії, що здійснює бухгалтерський облік відповідного закладу освіти, для нарахування заробітної плати та проведення відповідного Перерахунку. Оплата праці з урахуванням результатів атестації проводиться з дати видання наказу за результатами атестації⁶⁸.

IV. Оскарження рішень атестаційних комісій

1. У разі незгоди педагогічного працівника з рішеннями атестаційних комісій I чи II рівнів він має право оскаржити таке рішення шляхом подання апеляції до відповідної атестаційної комісії вищого рівня упродовж семи робочих днів з дати отримання педагогічним працівником атестаційного листа (особисто або на електронну адресу).

⁶⁸ На відміну від попереднього Типового положення про атестацію нове Положення передбачає зміну в оплаті праці не з дня атестації, а з дня видання роботодавцем наказу за результатами атестації.

2. Апеляція подається шляхом направлення апеляційної заяви, оформленої згідно з додатком 4 до цього Положення.

До апеляційної заяви додаються копія атестаційного листа, виданого атестаційною комісією, рішення якої оскаржується, копії документів, що подавалися педагогічним працівником до атестаційної комісії, рішення якої оскаржується (у разі їхнього подання).

3. Апеляційна заява з додатками подається у паперовій та/або електронній формі на визначену атестаційною комісією адресу електронної пошти (з підтвердженням отримання) у сканованому вигляді (формат РОБ, кожен документ - окремим файлом). Документи, подані до атестаційної комісії, реєструються та зберігаються секретарем атестаційної комісії.

4. Атестаційна комісія має розглянути апеляційну заяву та прийняти рішення протягом 15 робочих днів з дати її надходження. Під час розгляду апеляційної заяви педагогічного працівника у роботі атестаційної комісії не може брати участь особа, яка брала участь у прийнятті рішення, що оскаржується.

Атестаційна комісія за результатами розгляду апеляції приймає рішення про:

1) відповідність педагогічного працівника займаній посаді, підтвердження раніше присвоєної кваліфікаційної категорії та/або педагогічного звання та скасування рішення атестаційної комісії нижчого рівня;

2) присвоєння педагогічному працівнику наступної кваліфікаційної категорії та/або педагогічного звання та скасування рішення атестаційної комісії нижчого рівня;

3) залишення рішення атестаційної комісії нижчого рівня без змін, а апеляцію без задоволення.

5. Рішення про результати розгляду апеляції оформлюється протоколом, який підписують голова та секретар атестаційної комісії. Витяг з цього протоколу, оформлений згідно з додатком 5 до цього Положення, протягом трьох робочих днів з дати прийняття відповідного рішення надсилається педагогічному працівнику та до відповідного закладу освіти електронною поштою у сканованому вигляді (з підтвердженням отримання), а у разі відсутності відповідної адреси електронної пошти - поштовим відправленням з повідомленням про вручення⁶⁹.

Керівник закладу освіти упродовж трьох робочих днів з дати отримання витягу з протоколу про результати розгляду апеляції, за результатами якої педагогічному працівникові було присвоєно (підтверджено) кваліфікаційну категорію, відповідне педагогічне звання, має видати відповідний наказ та ознайомити з ним педагогічного працівника під підпис.

⁶⁹ Ні дане Положення, ні форма атестаційного листа (додаток 3) не передбачають внесення до атестаційного листа результатів розгляду апеляції. Результат розгляду апеляції оформляється окремим документом – витягом з протоколу (додаток 5).

Наказ керівника має бути поданий до бухгалтерії закладу освіти чи до централізованої бухгалтерії, що здійснює бухгалтерський облік відповідного закладу освіти, для нарахування заробітної плати та проведення відповідного перерахунку з дати прийняття рішення атестаційною комісією про присвоєння наступної кваліфікаційної категорії або присвоєння педагогічного звання.

6. У разі незгоди педагогічного працівника з рішенням атестаційної комісії вищого рівня щодо розгляду апеляційної заяви, він має право оскаржити таке рішення до суду в установленому законодавством порядку.

7. Рішення атестаційної комісії може бути підставою для звільнення педагогічного працівника з роботи у встановленому законодавством порядку. Наказ про звільнення або переведення працівника за його згодою на іншу роботу за результатами атестації видається лише після розгляду його апеляції (у разі подання) атестаційними комісіями вищого рівня з дотриманням законодавства про працю. Розірвання трудового договору за таких умов допускається у разі, якщо неможливо перевести працівника за його згодою на іншу роботу, яка відповідає його кваліфікації, у тому самому закладі освіти.

Генеральний директор
директорату дошкільної,
шкільної, позашкільної
та інклюзивної освіти

О. Єресько

Додаток 1
до Положення про атестацію педагогічних
працівників (пункт 2 розділу III)

Голові атестаційної комісії

(найменування закладу освіти, відокремленого
структурного підрозділу, органу управління у сфері освіти)

прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)
педагогічного працівника, який атестується,
його посада, адреса електронної пошти, телефон)

ЗАЯВА
про проведення позачергової атестації

Прошу провести позачергову атестацію у 20__ році для присвоєння (підтвердження):

Кваліфікаційної категорії _____

Педагогічного звання _____

Повідомляю такі дані:

Освіта _____

(фахова передвища, вища)

Ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) вищої освіти _____

(молодший спеціаліст, бакалавр, спеціаліст, магістр)

Освітньо-науковий, освітньо-творчий, науковий ступінь (за наявності)

Вчене звання (за наявності) _____

Найменування закладу освіти, який видав документ про освіту _____

Спеціальність, зазначена в дипломі _____

Кваліфікація, зазначена в дипломі (додатку до нього) _____

Стаж роботи на посадах педагогічних працівників _____

Підвищення кваліфікації _____

(найменування закладу (закладів), у якому (яких) педагогічний працівник підвищував
кваліфікацію, кількість кредитів ЄКТС)

Дата проходження та результати попередньої атестації _____

Посада, за якою атестується (яку займає) педагогічний працівник та місце роботи

Навчальний предмет (інтегрований курс, дисципліна тощо), який (які) викладає педагогічний
працівник _____

Підстави для позачергової атестації _____

(підпис)

«__» _____ 20__ року

Додаток 2
до Положення про атестацію
педагогічних працівників
(пункт 10 розділу III)

ПРОТОКОЛ

засідання атестаційної комісії

« ____ » _____ 20 ____ року № _____

(найменування закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу, органу управління у сфері освіти)

Присутні: _____
(прізвища, імена, по батькові (за наявності) присутніх членів комісії, залучених осіб із правом голосу)

Відсутні: _____
(прізвища, імена, по батькові (за наявності) відсутніх членів комісії)

Запрошені: _____
(прізвища, імена, по батькові (за наявності) запрошених (у разі запрошення))

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

- 1.
- 2.

СЛУХАЛИ:

- 1.
- 2.

ВИРІШИЛИ:

Голова атестаційної комісії/	_____	_____
	(підпис)	(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Секретар атестаційної комісії	_____	_____
	(підпис)	(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЛИСТ

1. Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) педагогічного працівника _____

2. Дата подання документів « ____ » _____ 20 ____ року

3. Освіта _____

4. Ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) вищої освіти _____

5. Освітньо-науковий ступінь (за наявності) _____

6. Найменування закладу освіти, який видав документ про освіту _____

7. Спеціальність, зазначена в дипломі _____

8. Кваліфікація, зазначена в дипломі (додатку до нього) _____

9. Стаж роботи на посадах педагогічних працівників _____

10. Відомості про підвищення кваліфікації _____

*(найменування закладу (закладів), у якому (яких) педагогічний працівник підвищував кваліфікацію,
кількість кредитів ЄКТС)*

11. Дата проходження та результати попередньої атестації _____

12. Посада, за якою атестується (яку займає) педагогічний працівник _____

13. Навчальний предмет (інтегрований курс, дисципліна тощо), який (які) викладає педагогічний працівник _____

Атестаційна комісія _____ рівня

(найменування закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу, органу управління у сфері освіти)

ВИРІШИЛА:

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) педагогічного працівника)

(відповідає займаній посаді, не відповідає займаній посаді)

(присвоїти/підтвердити кваліфікаційну категорію)

(присвоїти (підтвердити) педагогічне звання)

Голова атестаційної комісії _____

(підпис)

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Секретар атестаційної
комісії _____

(підпис)

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Атестаційний лист одержав: _____

(підпис)

« ____ » _____ 20 ____ року

Додаток 4
до Положення про атестацію
педагогічних працівників
(пункт 2 розділу IV)

Голові атестаційної комісії

*(найменування закладу освіти,
відокремленого структурного підрозділу,
органу управління у сфері освіти)*

*прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)
педагогічного працівника, який атестується,
його посада, адреса електронної пошти, телефон)**

АПЕЛЯЦІЙНА ЗАЯВА

Прошу розглянути апеляцію на рішення атестаційної комісії _____ рівня
від «____» _____ 20__ року

*(найменування закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу, органу управління у
сфері освіти)*

про _____
(рішення атестаційної комісії, на яке подається апеляція)
та прийняти рішення про

Додатки: 1. Копія атестаційного листа на _____ арк.
2. Інші документи на _____ арк. (зазначається, які саме документи)

(підпис)

«____» _____ 20__ року

Додаток 5
до Положення про атестацію
педагогічних працівників
(пункт 5 розділу IV)

ВИТЯГ
з протоколу засідання атестаційної комісії
щодо розгляду апеляційної заяви

Атестаційна комісія _____ рівня розглянула апеляційну заяву _____

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) педагогічного працівника, який подав заяву)

на рішення атестаційної комісії _____ рівня _____

(найменування закладу освіти, установи у сфері освіти)

і прийняла рішення: _____.

*(задовольнити апеляційну заяву, залишити рішення атестаційної комісії,
дії якої оскаржуються, без змін)⁷⁰*

Голова (атестаційної) _____
комісії _____
(підпис) *(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)*

Секретар (атестаційної) _____
комісії _____
(підпис) *(Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)*

Дата розгляду апеляційної заяви « _____ » _____ 20__ року

⁷⁰ У разі задоволення апеляції атестаційна комісія має зазначити про відповідність працівника займаній посаді, встановлення (підтвердження) кваліфікаційної категорії, встановлення (підтвердження) педагогічного звання (п. 4 розділу IV).

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

№ 1/9-141 від 04 березня 2020 року

Педагогічним працівникам і директорам
закладів загальної середньої освіти,
місцевим органам виконавчої влади та
органам місцевого самоврядування, їх
органам управління у сфері освіти,
суб'єктам підвищення кваліфікації

**Щодо підвищення кваліфікації педагогічних
працівників закладів загальної середньої освіти**

(в и т я з)

Звертаємо також увагу і на те, що відповідно до пункту 15 Порядку у разі викладання кількох навчальних предметів педагогічні працівники самостійно обирають послідовність підвищення кваліфікації за певними напрямками у міжтестастійний період у межах загального обсягу (тривалості) підвищення кваліфікації, визначеного законодавством. Отже, підвищення кваліфікації таких працівників упродовж п'яти років має становити сукупно, за всіма посадами, які обіймає педагогічний працівник та/або навчальними предметами, не менше 150 годин. Тому немає жодних правових підстав для збільшення (додавання) таких годин за кожною посадою чи навчальним предметом.

Згідно з пунктом 8 Порядку обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації педагогічних працівників установлюється в годинах та/або кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - ЄКТС, один кредит ЄКТС становить 30 годин) за накопичувальною системою.

Облік результатів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладу освіти для контролю виконання ними річного плану підвищення кваліфікації та вимог Закону щодо загального обсягу підвищення кваліфікації впродовж 5 років (не менше 150 годин) варто здійснювати на підставі отриманих закладом освіти копій документів про підвищення кваліфікації. Педагогічним працівникам також рекомендується самостійно у довільній формі обліковувати власні результати підвищення кваліфікації з метою уникнення непорозумінь.

З повагою
Міністр

Ганна Новосад

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Л И С Т

22.02.2011 № 1/9-118

**Про застосування деяких норм Типового положення
про атестацію педагогічних працівників**

На численні звернення щодо застосування пункту 4.3 Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 6 жовтня 2010 року № 930, зареєстрованого у Міністерстві юстиції 14 грудня 2010 року за № 1255/18550 (далі - Типове положення), роз'яснюємо.

Постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 р. № 632 "Про реалізацію статті 54 Закону України "Про освіту" та статті 48 Закону України "Про вищу освіту" затверджено Перелік кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників. Переліком передбачено кваліфікаційні категорії "спеціаліст вищої категорії", "спеціаліст першої категорії", "спеціаліст другої категорії", "спеціаліст".

Наказом Міністерства освіти і науки від 26.09.2005 р. № 557 "Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ" (додаток 6) встановлено, що фахівцям, які мають освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста або магістра, встановлюється 9-й тарифний розряд. Дев'ятий тарифний розряд відповідає кваліфікаційній категорії "спеціаліст".

Відповідно до п. 4.3 Типового положення кваліфікаційна категорія "спеціаліст" присвоюється педагогічним працівникам з повною вищою освітою, які раніше не атестувалися, тобто наявність у працівника повної вищої педагогічної освіти є достатньою підставою для присвоєння йому кваліфікаційної категорії "спеціаліст". У таких випадках випускникам вищих навчальних закладів, яких прийнято на педагогічні посади, встановлюється кваліфікаційна категорія "спеціаліст" (9-й тарифний розряд). Наступна кваліфікаційна категорія присвоюється їм за рішенням атестаційної комісії.

Враховуючи, що при прийнятті на роботу таким працівникам уже встановлено кваліфікаційну категорію "спеціаліст", за результатами атестації може бути винесене рішення про присвоєння наступної кваліфікаційної категорії - "спеціаліст другої категорії".

Така позиція зумовлена тим, що повна вища педагогічна освіта дає право випускникам вищих навчальних закладів на отримання кваліфікаційної категорії "спеціаліст", як таким, що здобули кваліфікацію, достатню для здійснення професійної діяльності, і зазначена кваліфікаційна категорія присвоюється їм одночасно з прийняттям на роботу.

Кваліфікаційна категорія "спеціаліст" може також присвоюватися за рішенням атестаційних комісій у випадках, коли педагогічні працівники, які мали більш високі категорії, знизили рівень своєї професійної діяльності.

Голова комісії з реорганізації Міністерства

Б.Жебровський

«Баланс-бюджет» 2011, № 12 від 21.03.2011, стор. 15

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ЛИСТ

16.03.2011 N 4.7-17/674

**Роз'яснення щодо прирівняння
середньої спеціальної освіти,
здобутої за часів існування Радянського Союзу
в технікумах та училищах,
до неповної вищої освіти**

Департамент вищої освіти Міністерства розглянув звернення Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва від 03.03.2011 N 2308 щодо отриманої освіти після закінчення технікумів та училищ за часів існування Радянського Союзу та повідомляє.

Законом Української РСР "Про народну освіту" від 28.06.74 технікуми (училища) віднесені до середніх спеціальних навчальних закладів, головним завданням яких була підготовка кваліфікованих фахівців із середньою спеціальною та загальною середньою освітою, які мають необхідні теоретичні знання і практичні навички за спеціальністю.

Після набуття чинності Закону України "Про освіту" (з 1991 р.) та Закону України "Про вищу освіту" (з 2002 р.) технікуми та училища віднесені до вищих навчальних закладів I рівня акредитації, в яких здійснюється підготовка фахівців за спеціальностями освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста.

Молодший спеціаліст - це освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі повної загальної середньої освіти здобула неповну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для здійснення виробничих функцій певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Неповна вища освіта - це освітній рівень вищої освіти особи, який характеризує сформованість її інтелектуальних якостей, що визначають розвиток особи як особистості і є достатніми для здобуття нею кваліфікацій за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста.

Таким чином, середня спеціальна освіта, здобута за часів існування Радянського Союзу в технікумах та училищах, прирівнюється відповідно до чинного законодавства до неповної вищої освіти освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

№ 2-798 від 29 березня 2018 року

Центральний комітет профспілки
працівників освіти і науки України
вул. Ярославська, 6, м. Київ, 04071

**Щодо атестації педагогічних працівників,
які мають години додаткового навантаження
на посаді вихователя групи продовженого
дня, та порядку оплати їх праці**

На лист ЦК профспілки працівників освіти і науки України від 15.03.2018 № 02-5/216 щодо атестації педагогічних працівників, які мають години додаткового навантаження на посаді вихователя групи продовженого дня, та порядку оплати їх праці повідомляємо.

Питання оплати праці педагогічних працівників регламентовано Інструкцією про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженою наказом Міністерства освіти України від 15 квітня 1993 р. № 102 (далі - Інструкція), та наказом Міністерства освіти і науки України від 26 вересня 2005 р. № 557 «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ» (далі - Наказ МОН № 557).

Пунктом четвертим Інструкції визначено, що посадові оклади встановлюються керівниками на основі діючих кваліфікаційних вимог і тарифних розрядів працівників відповідної кваліфікації з наступною атестацією або тарифікацією згідно з чинним законодавством.

Питання визначення розміру оплати праці при довантаженні годинами на іншій посаді належать до компетенції керівника закладу освіти. При цьому, головним критерієм, за яким визначається посадовий оклад такому працівнику, є рівень його освіти, кваліфікація, практичний досвід роботи.

Відповідно до пункту 3.27 Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06.10.2010 р. № 930, за педагогічними працівниками, які переходять на роботу з одного навчального закладу до іншого, а також на інші педагогічні посади у цьому самому закладі, зберігаються присвоєні кваліфікаційні категорії (тарифні розряди) та педагогічні звання до наступної атестації.

За аналогією, згідно норми, встановленої пунктом 3.27 Типового положення, при довантаженні педагогічного працівника годинами на іншій посаді також зберігається кваліфікаційна категорія за наявності у нього освіти, яка дає право працювати на цій посаді.

Враховуючи, що вимогами для присвоєння кваліфікаційної категорії педагогічному працівнику на посаді вихователя групи продовженого дня є наявність у нього педагогічної освіти за освітнім ступенем магістра (спеціаліста), при довантаженні годинами на цій посаді, за ним до наступної атестації має зберігатися присвоєна раніше кваліфікаційна категорія.

Повідомляємо також, що порушене ЦК профспілки працівників освіти і науки питання планується конкретизувати у новому Положенні про атестацію педагогічних працівників, яке розробляється Міністерством освіти і науки України.

Директор департаменту

Ю. Г Кононенко

Як часто відбувається атестація педагогів?

(в и т я з)

... за працівниками, які перервали роботу на педагогічній посаді (незалежно від тривалості перерви у роботі), зберігаються присвоєні за результатами останньої атестації кваліфікаційні категорії та педагогічні звання. Атестація таких працівників здійснюватиметься не пізніше ніж через два роки після прийняття їх на роботу. Втім, якщо з часу останньої атестації працівника, який перервав роботу на педагогічній посаді, не минуло п'яти років, його чергова атестація здійснюється лише після п'ятирічного терміну.

Ольга Малишева. Головний спеціаліст відділу нормативного забезпечення та організаційної роботи юридичного департаменту МОНмолодьспорту України

Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, 2012, № 8-9, стор. 46

Профспілка працівників освіти і науки України

17.08.2023 № 02-8/434

Головам обласних, Київської міської
організацій Профспілки працівників
освіти і науки України

ЦК Профспілки працівників освіти і науки України на запити з місць стосовно участі представників Профспілки у складі та роботі атестаційних комісій усіх рівнів повідомляє наступне.

Пунктом 2 Розділу II. «Створення, склад та повноваження атестаційних комісій» Положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 09.09.2022 № 805 (далі Положення № 805), встановлено, що атестаційні комісії створюються наказом керівника закладу освіти, відокремленого структурного підрозділу, органу управління у сфері освіти, у якому визначається персональний склад атестаційної комісії, призначаються голова та секретар атестаційної комісії. Кількість членів атестаційної комісії не може бути менше ніж п'ять осіб.

Передбачено, що до роботи атестаційної комісії залучаються представники первинних або територіальних профспілкових організацій (до 2 осіб за згодою) із правом голосу.

Установлено також, що представники профспілкових організацій за згодою залучаються до роботи головою атестаційної комісії відповідно до рішення уповноваженого профспілкового органу (за наявності у закладі освіти) або на територіальному рівні декількох профспілкових організацій - за рішенням спільного представницького органу профспілок.

При цьому під терміном «залучати» слід розуміти синоніми щодо таких дій, як «вводити, включати, брати (участь)».

У Положенні № 805 йдеться про обов'язкову участь представників первинних або територіальних профспілкових організацій у складі атестаційної комісії, що підтверджується відсутністю слова «може».

Згідно з пунктом 5 статті 11 Закону України «Про професійний розвиток працівників», яка стала основою для доповнення проекту Положення № 805 нормами стосовно участі представників Профспілки до атестації педагогічних працівників на стадії його розробки, атестаційна комісія формується з висококваліфікованих фахівців та представника виборного органу первинної профспілкової організації.

Голова атестаційної комісії не наділений повноваженнями звужувати права членів атестаційної комісії залежно від їх належності чи її відсутності до членства у Профспілці. Відмова голови атестаційної комісії до залучення у роботу атестаційної комісії представників Профспілки означає порушення як

вимог Положення № 805, так і Закону України «Про професійний розвиток працівників».

Тому у наказі відповідного керівника про створення атестаційної комісії у персональному її складі має зазначатися прізвище, ім'я, по батькові працівників закладу (відокремленого структурного підрозділу, органу управління у сфері освіти) та представників первинних або територіальних профспілкових організацій), напроти прізвищ яких доцільно зазначати (за згодою, або за рішенням профспілкового органу).

Права та повноваження атестаційних комісій виписано в розділі III. Порядок проведення атестації Положення № 805. Згідно з пунктом 6 Розділу III для належного оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника атестаційна комісія може прийняти рішення про вивчення практичного досвіду його роботи. У такому випадку атестаційна комісія має визначити зі складу членів атестаційної комісії членів, які аналізуватимуть практичний досвід роботи педагогічного працівника, а також затвердити графік заходів з його проведення. Це означає обов'язковість вивчення роботи кожного педагогічного працівника впродовж атестаційного періоду.

Доцільно довести зазначений лист до відома організаційних ланок Профспілки та врахування роз'яснення у роботі.

З повагою
Голова Профспілки

Георгій Труханов

